

Spring på bollen Tim – men se dig också omkring!

Det är andra fotbollsmatchen för barnbarnet Tim. Första matchen vann man ganska klart. Den här gången är det betydligt tuffare. I halvlek leder motståndarna med hela 4 – 1. Till slut lyckas "vi" forcera så att det blir en jämn match. I vår hejahlack är några så engagerade att jag oroar mig lite. Kan det leda till inslag i lokaltidningen? Ett reportage om att alltför mycket hejande föräldrar sätter press på barnen? Tror inte det. Väldigt roligt och spännande är det! Efter matchen rinner förlusten snabbt av i spring och lek.

Det finns en hel del likheter mellan idrott och arbetsmiljö. När jag själv spelar veteranrink-bandy gör vi på ett helt annat sätt än Tim och hans sjuåriga kamrater. Speciellt när vi möter "ungdomliga" lag. Ibland så unga att de kunde vara våra egna barn (barnbarn?). Då ställer vi oss på de strategiska platser där vi av erfarenhet vet att farligheter uppstår. Motståndarna svärmar som retade bin runt omkring oss, men förmår sällan skapa mer än ett visst surr. När de uttröttade åker för att byta lufsar vi långsamt men värdigt över till deras planhalva och åstadkommer matchens enda mål. Vi kallar det igelkottförsvar. Jag miss-tänker att motståndarna har en annan benämning. Dock vinner vi förvånansvärt ofta!

Föreläsare Tomas Beäff, på kursen "CE-märkning och Maskinsäkerhet" får mig att vakna upp ur mina idrottsliga metaforer. Han vill med bättre konstruktioner, regler och standarder skapa en industri där risker överhuvudtaget inte uppstår. Han tycker att debatten om arbetsmiljö glömt det viktigaste: att konstruera rätt från start!

I dagens ibland upphetsade arbetsmiljödiskussion är det många som "springer på bollen". "Arbetstagarna måste bli försiktigare, följa regler och använda sin personliga skyddsutrustning", säger vissa. "Stress, minimibemanning och ackord gör att folk inte hinner jobba säkert", säger andra.

Men vart leder en sådan debatt? Borde vi inte tänka till lite mer? Att konstruera säkert och att eliminera farliga processer och ämnen har ju varit en svensk paradgren. I andra länder däremot har man mer tenderat till att angripa effekten av dålig arbetsmiljö. I arbetsmiljöarbetet måste man både tänka med hjärna och känna med hjärta. Man måste både springa på bollen och titta sig omkring, för att veta var farligheterna finns.

Som vanligt i Sverige klarar vi bara av en debatt i taget. För tjugo år sedan var det definitivt för lite diskussion om "beteende och regler". Självklart är sättet att arbeta och inställningen till säkerhet av stor betydelse för de många olyckorna. Att ensidigt och enbart betona detta blir dock helt galet.

Det som är charmigt i barnidrott är olyckligt när det gäller arbetsmiljö. Idag uppfattas alldeles för många skyddsingenjörer och skyddsombud felaktigt som "neggiga". Bara för att de inte med hull och hår driver arbetsmiljöarbetet som en attitydfråga. De har hamnat ur fas med debatten!

Spring gärna på bollen och gör det med engagemang. Men tänk också på var och varför farligheterna uppstår! Att konstruera fritt är stort. Att konstruera rätt är större!

*Arbetsmiljöhälsningar!
Janke Wikholm*